

สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย

นโยบายและกระบวนการในการให้ข้อยกเว้นตามพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497

(The Issuance of Exemption Policy and Procedure)

## คำนำ

คู่มือเรื่องนโยบายและกระบวนการในการให้ช้อยกเว้นตามพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 จัดทำขึ้นเพื่อใช้และเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยนโยบายและกระบวนการในการให้ช้อยกเว้นตามบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 โดยรวมถึงขอบวัตถุประสงค์ของนโยบายในการให้ช้อยกเว้น รายละเอียด แนวทาง และปัจจัยต่าง ๆ ที่สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยใช้ในการพิจารณาให้ช้อยกเว้น โดยเจ้าหน้าที่ทุกคนจะต้องปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายและกระบวนการที่กำหนดไว้ในคู่มือนี้



.....

(นายจุฬา สุขมานพ)

ผู้อำนวยการสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย



## สารบัญ

### บทที่ 1 – ขอบเขตนโยบาย

- 1.1 บททั่วไป
- 1.2 หน้าที่และข้อผูกพัน
- 1.3 วัตถุประสงค์
- 1.4 การปฏิบัติตามกฎหมาย
- 1.5 ความเป็นธรรมและได้สัดส่วน
- 1.6 การจัดการข้อร้องเรียน
- 1.7 การเข้าถึงข้อมูล
- 1.8 การแก้ไขเพิ่มเติม

### บทที่ 2 – ประเภทในการให้ช้อยกเว้นตามพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497

- 2.1 การให้ช้อยกเว้นตามมาตรา 39
- 2.2 การให้ช้อยกเว้นตามมาตรา 41/90
- 2.3 การให้ช้อยกเว้นตามมาตรา 41/91
- 2.4 การให้ช้อยกเว้นตามมาตรา 44

### บทที่ 3 – ปัจจัย ความคาดหมาย และประสิทธิผลในการให้ช้อยกเว้น

- 3.1 ปัจจัยในการพิจารณาให้ช้อยกเว้น
- 3.2 การคาดหมาย
- 3.3 ประสิทธิภาพ

### บทที่ 4 – กระบวนการในการให้ช้อยกเว้น

- 4.1 การให้ช้อยกเว้นตามมาตรา 39
  - 4.1.1 คำขอ
  - 4.1.2 กระบวนการในการให้ช้อยกเว้น
  - 4.1.3 ระยะเวลาบังคับใช้
- 4.2 การให้ช้อยกเว้นตามมาตรา 41/90
  - 4.2.1 คำขอ
  - 4.2.2 กระบวนการในการให้ช้อยกเว้น
  - 4.2.3 ระยะเวลาบังคับใช้

- 4.3 การให้ชื่อยกเว้นตามมาตรา 41/91
  - 4.3.1 คำขอ
  - 4.3.2 กระบวนการในการให้ชื่อยกเว้น
  - 4.3.3 ระยะเวลาบังคับใช้
- 4.4 การให้ชื่อยกเว้นตามมาตรา 44
  - 4.4.1 คำขอ
  - 4.4.2 กระบวนการในการให้ชื่อยกเว้น
  - 4.4.3 ระยะเวลาบังคับใช้

## อภิธานศัพท์

พระราชบัญญัติ หมายความว่าถึง พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

สำนักงาน หมายความว่าถึง สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (กพท.) ที่จัดตั้งขึ้นตาม  
พระราชกำหนดการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558

ผู้อำนวยการ หมายความว่าถึง ผู้อำนวยการสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย

# บทที่ 1

## ขอบเขตนโยบาย

### 1.1 บททั่วไป

สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยส่งเสริมและกำหนดเป้าหมายในการปรับปรุงมาตรฐานความปลอดภัยด้านการบิน ด้วยการยกระดับการปฏิบัติงานขององค์กรให้สูงขึ้นผ่านการบังคับใช้พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 และกฎระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้อง

### 1.2 หน้าที่และข้อผูกพัน

ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐสมาชิกขององค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ รัฐบาลไทยมีความรับผิดชอบตามข้อผูกพันในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพในการกำกับดูแลความปลอดภัยของกิจกรรมด้านการบิน นอกจากนี้ ในฐานะรัฐภาคีแห่งอนุสัญญาการบินพลเรือนระหว่างประเทศ รัฐบาลไทยยอมรับการมีผลใช้บังคับของมาตรา 12 ของอนุสัญญา ที่กำหนดไว้ว่า

“ รัฐผู้ทำสัญญาแต่ละรัฐรับรองว่าจะเลือกใช้กระบวนการต่าง ๆ เพื่อประกันว่าอากาศยานทุกลำที่บินเหนือหรือเคลื่อนที่อยู่ภายในอาณาเขตของตนและอากาศยานทุกลำที่มีเครื่องหมายสัญชาติของตนไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใด จะปฏิบัติตามกฎและข้อบังคับเกี่ยวกับการบินและการเคลื่อนที่ของอากาศยานซึ่งยังคงใช้อยู่ ณ ที่นั้น รัฐผู้ทำสัญญาแต่ละรัฐรับรองที่จะรักษาข้อบังคับของตนเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ให้เป็นอย่างเดียวกับข้อบังคับที่จัดให้มีขึ้นเป็นครั้งคราวตามอนุสัญญานี้ให้มากที่สุดเท่าที่จะได้ ... รัฐผู้ทำสัญญาแต่ละรัฐรับรองว่าจะจัดประกันให้มีการฟ้องร้องลงโทษบรรดาบุคคลที่ฝ่าฝืนข้อบังคับที่ใช้อยู่”

ด้วยเหตุผลดังกล่าว สำนักงานมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการดูแลและบริหารจัดการในการบังคับใช้กฎเกณฑ์ที่ปรากฏอยู่ในความตกลงระหว่างประเทศ ซึ่งอำนาจในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายและการลงโทษถูกกำหนดขึ้นภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ซึ่งอำนาจดังกล่าวจะถูกมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบดำเนินการสอบสวนเมื่อมีการกระทำอันละเมิดต่อความปลอดภัยการบินดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม ในบางสถานการณ์อันมีเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นอันส่งผลทำให้การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องไม่อาจกระทำได้ อันเนื่องมาจาก สภาวะการณ์พิเศษ ข้อจำกัดทางกายภาพ หรือความไม่พร้อมของอุปกรณ์ ฯลฯ ดังนั้น พระราชบัญญัติการเดินอากาศฯ จึงได้กำหนดบทบัญญัติสำหรับการให้ข้อยกเว้นในการปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบในบางเรื่อง ซึ่งสำนักงานจะต้องจัดให้มีนโยบายและกระบวนการในการให้ข้อยกเว้นดังกล่าวให้ชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

### 1.3 วัตถุประสงค์

สำนักงานมีเป้าหมายในการสร้างสภาพแวดล้อมที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการเดินอากาศฯ ซึ่งทุกหน่วยงานจะต้องปฏิบัติตามอย่างดีที่สุด อย่างไรก็ตาม ในบางสถานการณ์ ข้อกำหนดที่จะใช้บังคับกับเหตุการณ์เฉพาะเรื่องอาจเกินความจำเป็นและไม่ตรงกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่กำหนดไว้ การให้ข้อยกเว้นนี้จึงเป็นการวางแนวทางของสำนักงาน ในการให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถขอยกเว้นจากหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ภายใต้พระราชบัญญัติการเดินอากาศฯ ซึ่งการให้ข้อยกเว้นเรื่องต่าง ๆ จะถูกบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการเดินอากาศฯ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ผู้อำนวยการเป็นบุคคลผู้รับผิดชอบในการใช้อำนาจตัดสินใจการให้ข้อยกเว้นดังกล่าว

วัตถุประสงค์ในการให้ข้อยกเว้นนี้คือการผ่อนคลายจากกฎเกณฑ์บางเรื่องซึ่งเกิดขึ้นนอกเหนือจากเจตนารมณ์ของกฎหมายที่กำหนดไว้ แต่อย่างไรก็ตามสำนักงานต้องแน่ใจได้ว่าความสมบูรณ์ของกฎหมายยังคงมีอยู่ต่อไป ดังนั้น สำนักงานจึงตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องสร้างความสมดุลของทั้งสองเรื่องนี้ในการพิจารณาให้ข้อยกเว้นเรื่องต่าง ๆ ทั้งนี้ สำนักงานจะให้ข้อยกเว้นในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการเดินอากาศฯ ในกรณีที่พิจารณาแล้วเห็นว่ามีเกี่ยวข้องและจำเป็นต่อสถานการณ์เฉพาะเรื่องเป็นรายกรณี

ผู้ขอข้อยกเว้นจะได้รับการพิจารณาเป็นรายกรณี อย่างไรก็ตาม การให้ข้อยกเว้นในทุกกรณี สำนักงานจะยึดถือปฏิบัติตามหลักการที่วางไว้ ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้มั่นใจได้ว่าสำนักงานประสบความสำเร็จในการสร้างสภาพแวดล้อมของการกำกับดูแลอย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิผล ด้วยการให้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

### 1.4 การปฏิบัติตามกฎหมาย

สำนักงานรับรู้และตระหนักว่าความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมายของผู้เกี่ยวข้องถือเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพอันนำไปสู่ความปลอดภัยการบิน

ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมายเกิดขึ้นจากพื้นฐานของแนวความคิดของสมาชิกในกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการบินที่มีการความสนใจร่วมกัน ความมุ่งมั่น และความรับผิดชอบในการสร้างความปลอดภัยการบิน ซึ่งสิ่งนี้ทำให้สมาชิกเหล่านี้ปฏิบัติงานบนพื้นฐานของความรู้สึกร่วมกัน ความรับผิดชอบส่วนบุคคล และการเคารพผู้อื่น



## 1.5 ความเป็นธรรมและได้สัดส่วน

การให้ช้อยกเว้นในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการเดินอากาศฯ จะเกิดขึ้นเมื่อสำนักงานมั่นใจว่ากฎหมายให้อำนาจในการกระทำเช่นนั้น และต้องไม่กระทบต่อความสมบูรณ์ของกฎหมายที่มีอยู่ ซึ่งในการพิจารณาคำขอและการให้ช้อยกเว้น สำนักงานจะยึดถือหลักความมีประสิทธิภาพ ความเป็นธรรม ความสุจริต ความโปร่งใส และความแน่นอนเชื่อถือได้ ทั้งนี้ ข้อกังวลเกี่ยวกับผลกระทบทางการเมืองที่อาจเกิดขึ้นจะไม่นำเข้ามาสู่การพิจารณาให้ช้อยกเว้น

สำนักงานส่งเสริมและใช้นโยบายความเป็นธรรมและความแน่นอนเชื่อถือได้โดย

- ก) จัดให้มีการสื่อสารระหว่างผู้ได้รับช้อยกเว้นให้ฝ่าฝืนกฎหมายโดยมีเหตุจำเป็นและเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัย โดยเฉพาะในกรณีการบรรเทาสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
- ข) ให้คำแนะนำในกรณีที่มีการยกเว้นให้ฝ่าฝืนกฎหมายโดยมีเหตุจำเป็นที่ไม่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยการบิน
- ค) แนใจได้ว่าผู้กระทำความผิดซ้ำที่มีเจตนากระทำการอันละเมิดต่อความปลอดภัยการบินจะถูกลงโทษตามกฎหมายอย่างแน่นอน

## 1.6 การจัดการข้อร้องเรียน

ข้อร้องเรียนจากสาธารณะหรือจากผู้เกี่ยวข้องที่เกิดขึ้น สำนักงานจะทำการบันทึกและนำเข้าสู่การพิจารณาของหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการต่อไป ข้อร้องเรียนทุกเรื่องจะได้รับการตอบสนองรวมถึงผล การพิจารณาจะมีการบันทึกไว้

## 1.7 การเข้าถึงข้อมูล

เจ้าหน้าที่สำนักงานจะต้องจัดให้สาธารณชนสามารถเข้าถึงนโยบายและกระบวนการในการให้ช้อยกเว้น ซึ่งสำนักงานยินดีรับข้อแนะนำเพื่อปรับปรุงนโยบายและกระบวนการในการให้ช้อยกเว้น

## 1.8 การแก้ไขเพิ่มเติม

คู่มือเรื่องนโยบายและกระบวนการในการให้ช้อยกเว้นนี้จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมเมื่อมีการร้องขอ ข้อแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวจะจัดทำขึ้นโดยฝ่ายกฎหมาย ซึ่งเป็น the Office of Primary Interest (OPI) ของคู่มือฉบับนี้

## บทที่ 2 ประเภทในการให้ช้อยกเว้น

พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 ได้กำหนดบทบัญญัติต่าง ๆ ที่สามารถให้ช้อยกเว้นในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ ไว้ 4 เรื่อง ดังต่อไปนี้

### 2.1 การให้ช้อยกเว้นตามมาตรา 39

มาตรา 39 ในกรณีที่มีผู้ขอใบรับรองแบบตามมาตรา 38 และผู้อำนวยการเห็นว่ามาตรฐานที่กำหนดในข้อกำหนดตามมาตรา 34 ไม่ครอบคลุมถึง หรือไม่อาจใช้กับแบบของผู้ขอ เพราะเหตุที่มีวิวัฒนาการหรือลักษณะแผนแบบแตกต่างไปจากอากาศยานหรือส่วนประกอบสำคัญของอากาศยานที่มีใช้อยู่ในขณะนั้นให้ผู้อำนวยการมีหนังสืออนุญาตตามมาตรา 38 วรรคสาม ไปพลางก่อนเป็นการชั่วคราวพร้อมทั้งกำหนดเงื่อนไขพิเศษเกี่ยวกับมาตรฐานของอากาศยานหรือของส่วนประกอบสำคัญของอากาศยานที่มีวิวัฒนาการหรือที่มีการออกแบบนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

เงื่อนไขพิเศษที่ผู้อำนวยการกำหนดตามวรรคหนึ่ง ต้องมีระดับความปลอดภัยไม่น้อยกว่าระดับมาตรฐานตามมาตรา 34

### 2.2 การให้ช้อยกเว้นตามมาตรา 41/90

มาตรา 41/90 ในกรณีที่อากาศยานลำใดที่ต้องห้ามทำการบินตามมาตรา 41/89 แต่มีความจำเป็น ที่จะต้องให้อากาศยานดังกล่าวบินไปยังฐานของผู้จดทะเบียนอากาศยานหรือของผู้ดำเนินการเดินอากาศ หรือบินไปยังหน่วยซ่อมหรือบินหลบภัย หรือในกรณีที่จำเป็นต้องให้อากาศยานซึ่งมีใบสำคัญสมควรเดินอากาศลำใดทำการบินนอกเหนือไปจากข้อจำกัดที่กำหนดไว้ในคู่มือของอากาศยาน ถ้าผู้อำนวยการเห็นว่าอากาศยานนั้นสามารถบินได้อย่างปลอดภัยเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผู้อำนวยการอาจอนุญาตเป็นหนังสือให้อากาศยานนั้นทำการบินไปยังสถานที่ดังกล่าวได้ภายใต้เงื่อนไขที่ผู้อำนวยการกำหนด

### 2.3 การให้ช้อยกเว้นตามมาตรา 41/91

มาตรา 41/91 ในกรณีที่ผู้อำนวยการเห็นว่าอากาศยานต่างประเทศลำใดที่ไม่ได้ทำการบินอาจมีความไม่ปลอดภัยในการใช้งาน ให้ผู้อำนวยการแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของประเทศผู้จดทะเบียนอากาศยานนั้นทราบ หรือในกรณีที่ผู้อำนวยการเห็นว่าอากาศยานต่างประเทศที่จะทำการบินอาจมีความไม่ปลอดภัยหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายได้ ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจสั่งห้ามอากาศยานนั้นทำการบินในราชอาณาจักร เว้นแต่จะได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ผู้อำนวยการกำหนด และให้นำความในมาตรา 41/90 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

## 2.4 การให้ช้อยกเว้นตามมาตรา 44

มาตรา 44 ผู้ขออนุญาตเป็นผู้ประจำหน้าที่ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) มีความประพฤติเรียบร้อย
- (3) มีอายุ สุขภาพร่างกายสมบูรณ์ ความรู้และความชำนาญตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ

เมื่อมีความจำเป็นหรือมีเหตุพิเศษเฉพาะราย ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจยกเว้นคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ทั้งนี้ แม้ตามพระราชบัญญัติมิได้กำหนดให้ต้องมีการยื่นคำขอเพื่อให้ยกเว้นตามมาตราต่าง ๆ ข้างต้น แต่ในทางปฏิบัติ สำนักงานกำหนดให้ผู้ประสงค์จะให้สำนักงานให้ช้อยกเว้นตามพระราชบัญญัตินี้จะต้องยื่นคำขอเป็นหนังสือ แนวทางและคำอธิบายถึงกระบวนการในการให้ช้อยกเว้นสามารถศึกษาได้ในบทที่ 4

## บทที่ 3

### ปัจจัย ความคาดหวัง และประสิทธิผลในการให้ช้อยกเว้น

#### 3.1 ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาการให้ช้อยกเว้น

3.1.1 การพิจารณาและตัดสินใจในการให้ช้อยกเว้นจะอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงและสถานการณ์แวดล้อมที่เกิดขึ้นในแต่ละกรณี ซึ่งปัจจัยที่ถูกนำมาใช้ในการพิจารณาของผู้อำนวยการหรือเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้อำนวยการในการให้ช้อยกเว้น ประกอบด้วย

- (1) ลักษณะของการให้ช้อยกเว้น รวมถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อความปลอดภัยการบิน
- (2) การพิจารณาให้ช้อยกเว้นจะต้องสอดคล้องกับเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติ
- (3) ความเสี่ยงที่ผ่านมาของผู้ขอ
- (4) ระดับของภาระในการกำกับดูแลผู้ขอที่ได้ให้ช้อยกเว้น

ในการพิจารณาให้ช้อยกเว้น หากจำเป็น ผู้อำนวยการหรือเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยอาจปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้เกี่ยวข้องได้

3.1.2 ผู้อำนวยการจะให้ช้อยกเว้นเมื่อเป็นที่พอใจว่าการให้ช้อยกเว้นดังกล่าวไม่ส่งผลกระทบที่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยในการเดินอากาศ

3.1.3 ในกรณีที่ผู้อำนวยการให้ช้อยกเว้น การให้ช้อยกเว้นดังกล่าวอาจมีการกำหนดเงื่อนไขที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ของความปลอดภัยในการเดินอากาศ

#### 3.2 ความคาดหวัง

##### 3.2.1 การดำเนินงานของสำนักงาน

(1) สำนักงานจะดำเนินการโดยยึดแนวทางตามหลักการความมีประสิทธิภาพ ความเป็นธรรม ความสุจริต และความโปร่งใส

(2) สำนักงานจะใช้อำนาจตามกฎหมายในการให้ช้อยกเว้นด้วยความรับผิดชอบและเท่าเทียมกัน

(3) สำนักงานจะดำเนินการตามกระบวนการที่กำหนดไว้ในคู่มือนี้

(4) แจ้งผลการพิจารณาเป็นลายลักษณ์อักษร รวมถึงเหตุผลในการพิจารณาในกรณีที่เห็นสมควรไม่ออกช้อยกเว้นตามคำขอ

(5) ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการให้ช้อยกเว้น

(6) ทบทวนนโยบายเป็นประจำเพื่อให้แน่ใจได้ว่านโยบายที่ใช้บังคับมีความเป็นปัจจุบันถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด

### 3.2.2 การดำเนินการของผู้ขอ

- (1) เข้าใจและปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- (2) ยื่นคำขออนบนพื้นฐานของความสุจริต
- (3) ยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อสำนักงานโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะสามารถกระทำได้
- (4) แจ้งสำนักงานเป็นลายลักษณ์อักษรในกรณีที่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงใด ๆ ซึ่งมีผลกระทบไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมต่อเรื่องที่สำนักงานได้ให้ชื่อยกเว้นไปแล้วก่อนหน้านี้ หรือเรื่องที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานในการให้ชื่อยกเว้น

### 3.3 การให้ชื่อยกเว้น

3.3.1 ในกรณีที่ผู้อำนวยการพิจารณาให้ชื่อยกเว้น การให้ชื่อยกเว้นจะมีผลใช้บังคับเมื่อผลการพิจารณาดังกล่าวแจ้งไปถึงผู้ขอ

3.3.2 การให้ชื่อยกเว้นจะไม่มีผลใช้บังคับ เมื่อ

- (1) เมื่อการให้ชื่อยกเว้นมีกำหนดระยะเวลาการใช้บังคับและได้ครบกำหนดระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดที่ได้ให้ไว้แล้ว
- (2) สำนักงานมีหนังสือเพิกถอนการให้ชื่อยกเว้นแจ้งไปถึงผู้ขอ หรือผู้ถือใบสำคัญการจดทะเบียนอากาศยานลำที่เกี่ยวข้องกับการให้ชื่อยกเว้น หรือ
- (3) ผู้ขอ หรือผู้ถือใบสำคัญการจดทะเบียนอากาศยานลำที่เกี่ยวข้องกับการให้ชื่อยกเว้น แจ้งสำนักงานเป็นหนังสือขอยกเลิกการให้ชื่อยกเว้น

3.3.3 ผู้อำนวยการจะไม่เพิกถอนการให้ชื่อยกเว้น เว้นแต่กรณีมีความจำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ในการคงไว้ซึ่งความปลอดภัยในการเดินอากาศ

## บทที่ 4 กระบวนการในการให้ช้อยกเว้น

พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 ให้อำนาจผู้อำนวยการในการให้ช้อยกเว้นภายใต้มาตรา 39 41/90 41/91 และ 44 สำหรับอากาศยาน บุคคล หรือหน่วยงานในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งหมดหรือบางส่วน ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามลักษณะในการให้ช้อยกเว้น ซึ่งกระบวนการขั้นตอนในการขอและการพิจารณาให้ช้อยกเว้นจะกำหนดไว้ในบทนี้

### 4.1 การให้ช้อยกเว้นตามมาตรา 39

#### 4.1.1 คำขอ

การให้ช้อยกเว้นตามมาตรานี้จะใช้บังคับกับผู้ขอใบรับรองแบบตามมาตรา 38 ของพระราชบัญญัติ

#### 4.1.2 กระบวนการในการให้ช้อยกเว้น

(1) ผู้อำนวยการเห็นว่ามาตรฐานที่กำหนดในข้อกำหนดตามมาตรา 34 ไม่ครอบคลุมถึงหรือไม่อาจใช้กับแบบของผู้ขอ เพราะเหตุที่มีวิวัฒนาการหรือลักษณะแผนแบบแตกต่างไปจากอากาศยานหรือส่วนประกอบสำคัญของอากาศยานที่มีใช้อยู่ในขณะนั้น

(2) ผู้อำนวยการออกหนังสืออนุญาตให้ผู้ขอใบรับรองแบบดำเนินการสร้างอากาศยานต้นแบบหรือต้นแบบส่วนประกอบสำคัญของอากาศยานเป็นการชั่วคราว ตามมาตรา 38 วรรคสาม

(3) ผู้อำนวยการกำหนดเงื่อนไขพิเศษเกี่ยวกับมาตรฐานของอากาศยานหรือของส่วนประกอบสำคัญของอากาศยานที่มีวิวัฒนาการหรือที่มีการออกแบบนั้น โดยเงื่อนไขพิเศษที่ผู้อำนวยการกำหนดต้องมีระดับความปลอดภัยไม่น้อยกว่าระดับมาตรฐานตามมาตรา 34

(4) การอนุญาตและเงื่อนไขพิเศษที่ผู้อำนวยการกำหนดต้องรวมเป็นส่วนหนึ่งของคู่มือที่เกี่ยวข้องในการขอใบรับรองแบบ

(5) ผู้อำนวยการจะต้องมีการทบทวนการอนุญาตและเงื่อนไขพิเศษที่ผู้อำนวยการกำหนดรวมถึงมาตรฐานที่เกี่ยวข้องด้วย ขึ้นอย่างน้อยปีละครั้ง

#### 4.1.3 ระยะเวลาบังคับใช้

หนังสืออนุญาตตามมาตรานี้ให้มีผลใช้บังคับจนกว่าผู้อำนวยการจะมีการคำสั่งให้ยกเลิก

## 4.2 การให้ช้อยกเว้นตามมาตรา 41/90

### 4.2.1 คำขอ

การให้ช้อยกเว้นตามมาตรา 41/90 นี้จะใช้บังคับกับเจ้าของหรือผู้มีสิทธิครอบครองอากาศยานที่ต้องดำเนินการตามมาตรา 41/90

### 4.2.2 กระบวนการในการให้ช้อยกเว้น

(1) บุคคลหรือนิติบุคคลใดประสงค์จะขอช้อยกเว้นสำหรับอากาศยานตามมาตรา 41/90 นี้ให้ยื่นคำขอเป็นหนังสือไปยังฝ่ายสมควรเดินอากาศและวิศวกรรมการบิน

(2) คำขอต้องระบุเหตุผลที่ชัดเจนในการช้อยกเว้น รวมถึงเหตุผลสนับสนุนอื่น ๆ ในการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย รายงานการประเมินความปลอดภัย พร้อมทั้งผลที่คาดว่าจะดำเนินการและวิธีการในการบรรเทาผลกระทบเมื่อได้รับการยกเว้น

(3) คำขอจะต้องประกอบด้วยรายละเอียดอย่างน้อยดังต่อไปนี้

ก. ชื่อและที่อยู่ของผู้ขอ

ข. เครื่องหมายสัญชาติและทะเบียน แบบและหมายเลขชุดของอากาศยานลำที่ช้อยกเว้น โดยให้แนบสำเนาใบสำคัญการจดทะเบียนและเอกสารที่เกี่ยวข้องมาด้วย

ค. รายละเอียดในการรับรองความสมควรเดินอากาศของอากาศยาน รวมถึงข้อจำกัดในการปฏิบัติการ โดยให้แนบสำเนาใบสำคัญสมควรเดินอากาศ และเอกสารที่เกี่ยวข้องมาด้วย (ถ้ามี)

ง. วัตถุประสงค์ในการทำการบินและเหตุผลอันสมควรในการช้อยกเว้นตามมาตรา 41/90 นี้ เหตุผลดังกล่าวต้องมีรายละเอียดที่ครบถ้วนเข้าใจได้

จ. ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดในการช้อยกเว้น

ฉ. หากการยกเว้นอาจจะส่งผลกระทบต่อการบินแบบเฉพาะ ต้องระบุรายละเอียดด้วย

ช. แผนปฏิบัติการในการทบทวนการยกเว้นตามมาตรา 41/90 นี้ ในกรณีที่ผู้อำนวยการจะให้ช้อยกเว้นเป็นการชั่วคราว รวมถึงมาตรการการบรรเทาผลกระทบที่จะเกิดขึ้นเพื่อให้แน่ใจได้ว่าการปฏิบัติการบินมีความปลอดภัยภายในระยะเวลาที่ได้รับการยกเว้น

ซ. ผู้ขอต้องระบุให้เห็นถึงมาตรการการบรรเทาผลกระทบที่จะนำมาใช้เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายจากการประเมินความปลอดภัย

(4) ผู้ขอจะต้องให้ข้อมูลที่เพียงพอพร้อมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องสำหรับการพิจารณาให้ช้อยกเว้นของผู้อำนวยการ หากผู้ขอให้ข้อมูลหรือหลักฐานไม่ครบถ้วนจะส่งผลให้การพิจารณาให้ช้อยกเว้นล่าช้า หรือผู้อำนวยการอาจแจ้งปฏิเสธการพิจารณาคำขอได้

(5) เมื่อได้รับคำขอ ผู้อำนวยการจะตรวจสอบคำขอและเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง และผู้อำนวยการจะพิจารณาให้ช้อยกเว้น เมื่อปรากฏว่าเป็นไปตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

ก. อากาศยานลำที่ขอยกเว้นต้องห้ามทำการบินตามมาตรา 41/89 แต่มีความจำเป็นที่จะต้องให้อากาศยานดังกล่าวบินไปยังฐานของผู้จดทะเบียนอากาศยานหรือของผู้ดำเนินการเดินอากาศ หรือบินไปยังหน่วยซ่อมหรือบินหลบภัย หรือ

ข. เป็นกรณีที่ต้องให้อากาศยานซึ่งมีใบสำคัญสมควรเดินอากาศลำใดทำการบินนอกเหนือไปจากข้อจำกัดที่กำหนดไว้ในคู่มือของอากาศยาน

(6) ผู้อำนวยการหรือเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยที่ได้รับมอบหมายตรวจสอบอากาศยานแล้วและเห็นว่าอากาศยานนั้นสามารถบินได้อย่างปลอดภัยเพื่อวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ใน (5) โดยในการอนุญาตอาจมีการกำหนดเงื่อนไขหรือข้อจำกัดสำหรับผู้ขอให้ปฏิบัติเมื่อได้รับการอนุญาตตามมาตรานี้ ทั้งนี้ ก่อนการอนุญาตทุกครั้งจะต้องมีการตรวจสอบว่าอากาศยานอยู่ในระดับที่สามารถปฏิบัติการบินได้อย่างปลอดภัย

(7) ผู้อำนวยการอนุญาตเป็นหนังสือให้อากาศยานนั้นทำการบินภายใต้เงื่อนไขที่ผู้อำนวยการกำหนดตามมาตรา 41/90

(8) การอนุญาตและเงื่อนไขที่ผู้อำนวยการกำหนดต้องรวมเป็นส่วนหนึ่งของคู่มือที่เกี่ยวข้อง

#### 4.2.3 ระยะเวลาบังคับใช้

หนังสืออนุญาตตามมาตรานี้ให้มีผลใช้บังคับจนกว่าผู้อำนวยการจะมีการคำสั่งให้ยกเลิก



### 4.3 การให้ช้อยกเว้นตามมาตรา 41/91

#### 4.3.1 คำขอ

การให้ช้อยกเว้นตามมาตรา 41/91 จะใช้บังคับกับเจ้าของหรือผู้มีสิทธิครอบครองอากาศยานต่างประเทศที่ต้องดำเนินการตามมาตรา 41/91

#### 4.3.2 กระบวนการในการให้ช้อยกเว้น

(1) ผู้อำนวยการเห็นว่าอากาศยานต่างประเทศลำใดที่ไม่ได้ทำการบินอาจมีความไม่ปลอดภัยในการใช้งาน หรือในกรณีที่ผู้อำนวยการเห็นว่าอากาศยานต่างประเทศที่จะทำการบินอาจมีความไม่ปลอดภัยหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายได้

(2) ผู้อำนวยการแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของประเทศผู้จดทะเบียนอากาศยานนั้นทราบ

(3) ผู้อำนวยการมีอำนาจสั่งห้ามอากาศยานนั้นทำการบินในราชอาณาจักร

(4) มีกรณีจำเป็นสำหรับอากาศยานต่างประเทศที่ห้ามทำการบินตาม (3) ผู้อำนวยการอาจยกเว้นให้อากาศยานนั้นทำการบินได้ โดยอนุญาตให้อากาศยานดังกล่าวบินไปยังฐานของผู้จดทะเบียนอากาศยานหรือของผู้ดำเนินการเดินอากาศ หรือบินไปยังหน่วยซ่อมหรือบินหลบภัย หรือทำการบินนอกเหนือไปจากข้อจำกัดที่กำหนดไว้ในคู่มือของอากาศยาน

(5) ผู้อำนวยการหรือเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยที่ได้รับมอบหมายตรวจสอบอากาศยานแล้วและเห็นว่าอากาศยานนั้นสามารถบินได้อย่างปลอดภัยเพื่อวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ใน (4) โดยในการอนุญาตอาจมีการกำหนดเงื่อนไขหรือข้อจำกัดสำหรับผู้ขอให้ปฏิบัติเมื่อได้รับการอนุญาตตามมาตรา 41/91 ทั้งนี้ ก่อนการอนุญาตทุกครั้งจะต้องมีการตรวจสอบว่าอากาศยานอยู่ในระดับที่สามารถปฏิบัติการบินได้อย่างปลอดภัย

(6) ผู้อำนวยการอนุญาตเป็นหนังสือให้อากาศยานนั้นทำการบินภายใต้เงื่อนไขที่ผู้อำนวยการกำหนด

(7) การอนุญาตและเงื่อนไขที่ผู้อำนวยการกำหนดต้องรวมเป็นส่วนหนึ่งของคู่มือที่เกี่ยวข้อง

#### 4.3.3 ระยะเวลาบังคับใช้

หนังสืออนุญาตตามมาตรา 41/91 ให้มีผลใช้บังคับจนกว่าผู้อำนวยการจะมีการคำสั่งให้ยกเลิก

#### 4.4 การให้ช้อยกเว้นตามมาตรา 44

##### 4.4.1 คำขอ

การให้ช้อยกเว้นตามมาตรา 44 นี้จะใช้บังคับกับผู้ที่ไม่มีสัญชาติไทยในการขอรับใบอนุญาตผู้ประจําหน้าที่ในตำแหน่งนักบินศิษย์การบิน นักบินส่วนบุคคล นักบินพาณิชย์ตรี และพนักงานอํานวยการบินตามมาตรา 44

##### 4.4.2 กระบวนการในการให้ช้อยกเว้น

(1) ผู้ขอหรือหน่วยงานที่ประสงค์จะขอรับใบอนุญาตผู้ประจําหน้าที่ โดยช้อยกเว้นคุณสมบัติไว้ตามมาตรา 44 ให้ยื่นคำขอต่อฝ่ายทะเบียนอากาศยานและใบอนุญาตผู้ประจําหน้าที่

(2) ผู้ขอจะต้องให้ข้อมูลที่เพียงพอพร้อมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องได้แก่ ข้อมูลของผู้ขอและเหตุผลในการช้อยกเว้นคุณสมบัติที่เหมาะสมและเพียงพอสำหรับการพิจารณาให้ช้อยกเว้นของผู้อํานวยการ หากผู้ขอให้ข้อมูลหรือหลักฐานไม่ครบถ้วนจะส่งผลให้การพิจารณาให้ช้อยกเว้นล่าช้า หรือผู้อํานวยการอาจแจ้งปฏิเสธการพิจารณาคำขอได้

(3) เมื่อได้รับคำขอ ผู้อํานวยการจะตรวจสอบคำขอและเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง และผู้อํานวยการจะพิจารณาให้ช้อยกเว้นคุณสมบัติของผู้ประจําหน้าที่ในเรื่องสัญชาติไทยตามมาตรา 44 นี้ เมื่อปรากฏว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการยกเว้นคุณสมบัติของผู้ขออนุญาตเป็นผู้ประจําหน้าที่ พ.ศ. 2559 ประกาศเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2559 และประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการยกเว้นคุณสมบัติของผู้ขออนุญาตเป็นผู้ประจําหน้าที่ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 ประกาศเมื่อวันที่ 14 กันยายน 2559 ดังต่อไปนี้

(3.1) เป็นผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(3.2) ผ่านการตรวจสอบประวัติและพฤติกรรมบุคคล จากสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สํานักข่าวกรองแห่งชาติ และสํานักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแล้ว ปรากฏว่า

(ก) ไม่เป็นผู้ถูกห้ามเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทย หรือ ถูกสั่งห้ามเดินทางออกนอกราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการตรวจคนเข้าเมือง

(ข) ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมอันเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ

(ค) ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด

(3.3) มีสัญญา ข้อตกลง หรือเอกสารหลักฐานอื่นที่แสดงว่าผู้ขออนุญาตได้เข้ารับหรือจบการฝึกอบรมในหลักสูตรและสถาบันฝึกอบรมด้านการบิน ที่ได้รับการรับรองจากสํานักงาน แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ความใน (3.3) นี้จะไม่นำมาใช้กับผู้ขออนุญาตเป็นผู้ประจําหน้าที่ในตำแหน่งนักบินส่วนบุคคล

(4) ผู้อํานวยการให้ช้อยกเว้นคุณสมบัติของผู้ประจําหน้าที่ในเรื่องสัญชาติไทยแก่ผู้ขอเป็นลายลักษณ์อักษร

(5) การให้ช้อยกเว้นคุณสมบัติของผู้ประจําหน้าที่ในเรื่องสัญชาติไทยตาม (4) จะถูกใช้เป็นส่วนหนึ่งในการกระบวนการพิจารณาออกใบอนุญาตผู้ประจําหน้าที่ของผู้ขอ

##### 4.4.3 ระยะเวลาบังคับใช้

การอนุญาตตามมาตรา 44 นี้ให้มีผลใช้บังคับจนกว่าผู้อํานวยการจะมีการคำสั่งให้ยกเลิก